

Sygn. akt V S 74/14

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący SSA Iwona Wilk

Sędziowie SA Jadwiga Galas

SA Janusz Kiercz (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2014 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi K. M.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w (...) i Prezesa Sądu Rejonowego w (...)

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki - zawisłej przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygn. akt III Ca 664/13 oraz przed Sądem Rejonowym w (...) pod sygn. akt I Ns 75/06

p o s t a n a w i a :

- 1) stwierdzić, iż w sprawie przed Sądem Okręgowym w (...), sygn. akt III Ca 664/13, nastąpiła przewlekłość postępowania;
- 2) przyznać skarżącemu K. M. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) sumę pieniężną w kwocie 2 000 zł (dwa tysiące złotych);
- 3) oddalić żądanie skargi w pozostałym zakresie;
- 4) zwrócić skarżącemu kwotę 100 zł (sto złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

Sygn. akt V S 74/14

## UZASADNIENIE

Pismem z dnia 25 kwietnia 2014 r. (data nadania) K. M. złożył skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w (...), pod sygn. akt III Ca 664/13 oraz postępowania międzyinstancyjnego przed Sądem Rejonowym w (...) w sprawie o sygn. akt I Ns 75/06, domagając się stwierdzenia przewlekłości tegoż postępowania oraz przyznania od Skarbu Państwa kwoty 10 000 zł.

W ocenie skarżącej, przewlekłość postępowania miała miejsce w okresie od wniesienia przez wnioskodawczynię J. H. apelacji na postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z dnia 31 października 2012 r. do dnia przekazania przez ten Sąd akt sprawy I Ns 75/06 wraz z apelacją Sądowi Okręgowemu w (...) tj. do 16 kwietnia 2013 r. (data wpływu). Jednocześnie zarzucił, iż Sąd Okręgowy wyznaczył termin rozprawy dopiero po 6 miesiącach od otrzymania akt I Ns 75/06, tj. na dzień 31 października 2013 r., a jednocześnie w tym dniu nie wydał orzeczenia kończącego, odraczając rozprawę celem sporządzenia opinii uzupełniającej przez biegłego sądowego K.. Wskazał również, iż biegły sądowy

sporządził opinię uzupełniającą w styczniu 2014 r. i do dnia wniesienia przedmiotowej skargi nie wyznaczono terminu rozprawy. Podniósł, iż dalsza zwłoka w sprawie naraża go na dodatkowy stres, który wpływa na pogorszenie się jego stanu zdrowia i standardu życiowego.

Pismem z dnia 21 maja 2014 r. (data wpływu) K. M. uzupełnił przedmiotową skargę domagając się stwierdzenia przewlekłości postępowania również w wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 28 sierpnia 2014 r.

Prezes Sądu Okręgowego w (...), przedstawiając chronologię czynności podejmowanych w sprawie III Ca 664/13, wniósł o oddalenie skargi jako bezzasadnej. Jednocześnie Prezes Sądu Rejonowego w (...), odnosząc się do skargi na przewlekłość postępowania międzyinstancyjnego w sprawie I Ns 75/06 wniósł o jej oddalenie.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Skarga zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Za stanowiskiem powyższym przemawia uporządkowany chronologicznie przebieg postępowania w sprawie o sygn. akt I Ns 75/06 i III Ca 664/13:

W dniu 31 października 2012 r., **w sprawie I Ns 75/06**, Sąd Rejonowy w (...) wydał orzeczenie końcowe, od którego wnioskodawczyni J. H. – pismem z dnia 27 grudnia 2012 r. (data wpływu do Sądu Rejonowego) - wniosła apelację (akta sprawy k. 3159). Zarządzeniem z dnia 7 stycznia 2013 r. polecono doręczyć uczestnikom postępowania odpisy apelacji (k. 3167). Doręczenie tychże odpisów nastąpiło w dniach 16, 17 i 21 stycznia 2013 r. (k. 3180, 3182, 3183, 3249). W międzyczasie, zarządzeniem z dnia 21 stycznia 2013 r., wobec wniosku zarządcy nieruchomości R. P., przedłużono mu termin do złożenia sprawozdania z zarządu do dnia 31 stycznia 2013 r. (k. 3178). W dalszej kolejności, po nadesłaniu sprawozdania z zarządu nieruchomościami, w dniu 25 lutego 2013 r. zarządzono doręczenie jego odpisów stronom postępowania (k. 3228). W tym też dniu wpłynęła do Sądu Rejonowego odpowiedź uczestniczki postępowania na apelację (k. 3229). Doręczenie odpisów sprawozdania z zarządu nastąpiło w dniach między 7 a 13 marca 2013 r. (k. 3240-3244), przy czym w odniesieniu do doręczenia dla uczestniczki D. M. odpisu apelacji zarządzono - w dniu 18 marca 2013 r. (k. 3239) – reklamację przesyłki z uwagi na brak dowodu doręczenia apelacji. Następnie, postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy zatwierdził sprawozdanie zarządcy sądowego R. P., którego odpisy polecono przesłać stronom postępowania (k. 3253). W dniu 16 kwietnia 2013 r. (data wpływu) akta sprawy wraz z apelacją wnioskodawczyni przedstawiono Sądowi Okręgowemu w (...) (k. 3255).

Zarządzeniem z dnia 26 kwietnia 2013 r. zarejestrowano przedmiotową sprawę w Sądzie Okręgowym w (...), nadając jej **sygn. akt III Ca 664/13** oraz wyznaczono termin rozprawy na dzień 31 października 2013 r., o czym polecono zawiadomić strony postępowania doręczając jednocześnie odpisy odpowiedzi na apelację (akta sprawy k. 3255, 3256). Pismem z dnia 22 maja 2013 r. zobowiązano pełnomocnika wnioskodawczyni do nadesłania 4 odpisów pisma uczestniczki postępowania G. K. z dnia 10 lutego 2013 r. – w terminie 7 dni, pod rygorem zwrotu pisma (k. 3274), a następnie zarządzeniem z dnia 13 czerwca 2013 r. ponowiono zobowiązanie tegoż pełnomocnika, wyznaczając mu dodatkowy termin 1 miesiąca do jego wykonania (k. 3280). Po nadesłaniu odpisów powyższego pisma, zarządzeniem z dnia 27 czerwca 2013 r. polecono doręczenie ich pozostałym stronom postępowania (k. 3285) wraz ze zobowiązaniem do ustosunkowania się do jego treści do dnia rozprawy. Zarządzeniem z dnia 1 października 2013 r. Sąd Okręgowy polecił wzajemne doręczenie pism uczestników postępowania nadesłanych w wykonaniu zobowiązania (k. 3296, 3300).

W dalszej kolejności, **na rozprawie w dniu 31 października 2013 r.**, wobec zarzutu pełnomocnika wnioskodawczyni o braku aktualności operatu szacunkowego sporządzonego przez biegłego sądowego A. K., Sąd postanowił zwrócić się do tegoż biegłego o potwierdzenie aktualności operatu szacunkowego sporządzonego w sprawie oraz zobowiązał wnioskodawczynię do uiszczenia zaliczki na pokrycie wydatków związanych z aktualizacją operatu, odraczając jednocześnie rozprawę z terminem z urzędu (k. 3316). Zarządzeniem z dnia 5 listopada 2013 r. przesłano akta sprawy biegłemu sądowemu A. K. wyznaczając mu termin 2 miesięcy na sporządzenie opinii (k. 3319). Następnie zarządzeniem z dnia 30 grudnia 2013 r. polecono doręczyć uczestnikom postępowania odpis pisma wnioskodawczyni

z dnia 20 grudnia 2013 r. (k. 3322). W dniu 27 stycznia 2014 r. wpłynęła do Sądu Okręgowego opinia uzupełniająca biegłego sądowego (k. 3331), której odpisy - zarządzeniem z dnia 31 stycznia 2014 r. – polecono doręczyć stronom postępowania wraz z zobowiązaniem do ustosunkowania się do jej treści w terminie 1 miesiąca. Jednocześnie zobowiązano biegłego sądowego do złożenia rachunku za sporządzenie opinii (k. 3369). Następnie, postanowieniem z dnia 27 lutego 2014 r. przyznano biegłemu sądowemu wynagrodzenie za sporządzenie pisemnej opinii oraz koszty dojazdu oraz zarządzono doręczenie odpisu tegoż postanowienia stronom postępowania (k. 3389, 3390). Nadto, zobowiązano strony do jednoznacznego zajęcia stanowiska w kwestii wyceny nieruchomości położonej w C.. W dniu 18 marca 2014 r. podjęto czynności związane z doręczeniem pism nadesłanych w odpowiedzi na wyżej wskazane zobowiązanie Sądu (k. 3403, 3407, 3410). W między czasie dokonano przeksięgowania zaliczki wpłaconej przez wnioskodawczynię, w związku z czym w dniu 3 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy wydał postanowienie o sprostowaniu swego postanowienia z dnia 27 lutego 2014 r. (k. 3426), zarządzając jego doręczenie biegłemu sądowemu oraz stronom postępowania (k. 3427). W dniu 4 i 10 kwietnia 2014 r. wpłynęły z kolei pisma uczestników postępowania wraz z wnioskiem o aktualizację opinii bazowej dotyczącej nieruchomości położonej w C., a jednocześnie pełnomocnik wnioskodawczyni nadesłał pismo zawierające zarzuty co do opinii uzupełniającej w zakresie wartości prawa własności lokali położonych w R. oraz wnioski o przesłuchanie biegłego sądowego A. K. (k. 3428, 3434, 3436). Zarządzeniem z dnia 15 kwietnia 2014 r. polecono doręczyć odpisy powyższych pism oraz zwrócić się do biegłego sądowego A. K. o sporządzenie aktualizacji wyceny nieruchomości położonej w C. wyznaczając mu termin 2 miesiące (k. 3440). W dniu 24 kwietnia 2014 r. biegły poinformował Sąd, iż z uwagi na dużą ilość zleconych spraw, może sporządzić opinię na koniec sierpnia 2014 r. (k. 3448). Z kolei zarządzeniem z dnia 6 maja 2014 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 28 sierpnia 2014 r. (k. 3451), o czym zawiadomiono strony postępowania, wzywając jednocześnie biegłego celem przesłuchania. W związku z wpływem skargi uczestnika postępowania K. M. na przewlekłość postępowania, Sąd Okręgowy w dniu 12 maja 2014 r. (data wpływu) przesłał akta do tutejszego Sądu celem jej rozpoznania.

Zważyć należało, iż analiza wyżej wskazanego przebiegu postępowania wskazuje na to, że zarzuty podniesione w skardze zasługują na częściowe uwzględnienie, tj. w zakresie czynności przedsięwziętych przez Sąd Okręgowy w (...) w sprawie III Ca 664/13 od chwili przedstawienia temu Sądowi akt sprawy przez Sąd Rejonowy w (...) - 16 kwietnia 2013 r. do dnia wyznaczenia pierwszej rozprawy - 31 października 2013 r.

Podkreślenia wymaga, iż przedmiotem postępowania wywołanego skargą na przewlekłość postępowania zgodnie z ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.), zwaną dalej w skrócie: ustawą, jest badanie podniesionego przez składającego skargę zarzutu, że doszło do naruszenia przysługującego mu prawa do sądu poprzez przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawie. Za przewlekłość postępowania uważa się, że są to wszystkie te sytuacje, w których pomimo realnych możliwości sprawnego prowadzenia postępowania, postępowanie to (na skutek nieuprawnionych działań lub zaniechań sądu) „przewleka się” - a stan ten utrzymuje się przez pewien okres czasu (trwa).

Dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy zgodnie z treścią art. 2 ust. 2 cyt. ustawy ocenić w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, zwłaszcza tej, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Ponieważ ustawa mówi o nieuzasadnionej zwłoczce w rozpoznaniu sprawy, ta wymaga zawinionego, nieusprawiedliwionego obiektywnymi przesłankami opóźnienia w podejmowaniu czynności przez sąd.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić trzeba, że postępowanie w sprawie III Ca 664/13 objętej skargą, trwa dłużej, niż to konieczne dla wydania rozstrzygnięcia na skutek apelacji wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego w (...) z dnia 31 października 2012 r., sygn. akt I Ns 75/06. W ocenie Sądu Apelacyjnego, nieuzasadniona zwłoka w rozpoznaniu sprawy wystąpiła w szczególności między 16 kwietnia 2013 r., tj. dniem kiedy Sąd Rejonowy w (...) przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w (...), a dniem 31 października

2013 r., na który Sąd Okręgowy w (...) wyznaczył pierwszą rozprawę. Nadto, konsekwencją podjętych w powyższym okresie czynności sądowych jest fakt, iż wspomniana nieuzasadniona zwłoka w rozpoznaniu sprawy trwa do chwili obecnej. Wskazać trzeba, iż od dnia przekazania Sądowi Okręgowemu w (...) akt sprawy I Ns 75/06 wraz z apelacją wnioskodawczyni, tj. od 16 kwietnia 2013 r. do dnia wyznaczenia przez ten Sąd pierwszej rozprawy, tj. 31 października 2013 r. upłynęło ponad 6 miesięcy. W tym okresie Sąd Okręgowy – jak sam zresztą przyznał - dokonał jedynie wymiany pism pomiędzy uczestnikami postępowania, co odbyło się w oparciu o 3 wydane zarządzenia, w tym 2 wydano w maju i czerwcu 2013 r., a kolejne dopiero w październiku 2013 r. Co więcej, wydając zarządzenie z dnia 26 kwietnia 2013 r., którym zarejestrowano sprawę nadając jej sygn. akt III Ca 664/13, wyznaczono jednocześnie termin pierwszej rozprawy na dzień 31 października 2013 r. Z akt sprawy nie wynika natomiast, z jakich przyczyn (już we wstępnym zarządzeniu) wyznaczono tak odległy termin pierwszej rozprawy, tj. 6 miesięcy od daty wpływu sprawy do Sądu Okręgowego. W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Okręgowy podał jedynie, iż w omawianym przedziale czasowym dokonano wymiany pism pomiędzy uczestnikami postępowania. Zarówno jednak podjęcie tych czynności, jak i ich znaczenie dla przedmiotu sprawy nie stanowi jakiegokolwiek uzasadnienia dla wyznaczenia tak odległego terminu pierwszej rozprawy. Takie działanie ze strony Sądu Okręgowego, niczym nieuzasadnione, spowodowało niewątpliwie przewlekłość postępowania.

Natomiast pozostałe zarzuty skargi, w tym w zakresie czynności podejmowanych w postępowaniu międzyinstancyjnym przez Sąd Rejonowy w (...) oraz czynności przedsięwziętych przez Sąd Okręgowy w (...) od dnia rozprawy wyznaczonej na 31 października 2013 r., nie są trafne albowiem czynności te były podejmowane terminowo i bez nieuzasadnionej zwłoki, a co więcej, należało je uznać za prawidłowe.

W szczególności brak podstaw do uznania przewlekłości postępowania międzyinstancyjnego toczącego się przed Sądem Rejonowym w (...) w okresie od grudnia 2012 r. do kwietnia 2013 r. W tym czasie bowiem Sąd Rejonowy podjął czynności związane z zatwierdzeniem sprawozdania z zarządu nieruchomościami objętymi przedmiotem sprawy oraz z doręczeniem uczestnikom postępowania odpisów apelacji wnioskodawczyni, zaś odstępy czasu, w których ich dokonywano (kilku tygodniowe) wynikały w szczególności z czasu koniecznego na obrót korespondencji. Nadto, jak wynika z akt sprawy oraz odpowiedzi na skargę Prezesa Sądu Rejonowego w (...) w podanym przedziale czasu sędzia referent kilkakrotnie przebywał na zwolnieniu lekarskim, a także na urlopie wypoczynkowym, co niewątpliwie miało wpływ na wydłużenie się postępowania, jednakże nie może świadczyć o jego przewlekłości, która ma miejsce w skutek nieuprawnionych działań lub zaniechań Sądu.

W odniesieniu do czynności procesowych przedsięwziętych przez Sąd Okręgowy w (...) od dnia 31 października 2013 r., tj. od dnia pierwszej rozprawy wyznaczonej w sprawie stwierdzić również należało, iż były one podejmowane bez nieuzasadnionej zwłoki. W szczególności nie można czynić zarzutu co podjęcia przez ten Sąd - na rozprawie w dniu 31 października 2012 r. - decyzji o zwróceniu się do biegłego sądowego o potwierdzenie aktualności operatu szacunkowego sporządzonego w sprawie i odroczeniu w tym celu rozprawy z terminem z urzędu. Z uwagi bowiem na fakt, iż poddana została pod wątpliwość aktualność przedmiotowego operatu szacunkowego, Sąd uznał za konieczne zwrócenie się do biegłego celem wydania opinii w tym zakresie, do czego był uprawniony. Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd nie mógł podjąć wcześniej (tj. przed rozprawą) czynności w tej kwestii, skoro problem wyartykułowany został w trakcie rozprawy. Nadto, sama decyzja Sądu o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego nie może być przedmiotem rozpoznania w postępowaniu ze skargi na przewlekłość, albowiem w postępowaniu tym badaniu podlegają wyłącznie przyczyny nieuzasadnionej zwłoki w rozstrzygnięciu o istocie sprawy, o ile ona występuje (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2011 r., sygn. akt III SPP 34/10; LEX nr 786814). Sąd nie może natomiast badać, czy wydane orzeczenia (decyzje sądu) były wadliwe z punktu widzenia prawa procesowego.

Wskazać przy tym należało, iż rozstrzygnięcie niniejszej sprawy w przeważającej mierze zależało od wiedzy specjalistycznej z zakresu wyceny nieruchomości, którą dysponują jedynie zaprzysiężeni biegli sądowi. Tym bardziej, że kwestia wartości tych nieruchomości budziła spory pomiędzy stronami postępowania.

Stwierdzić również trzeba, iż pozostałe czynności Sądu Okręgowego w okresie po rozprawie w dniu 31 października 2013 r., w tym związane z doręczeniem uczestnikom postępowania odpisów opinii biegłego oraz przyznaniem biegłemu wynagrodzenia za sporządzoną opinię, podejmowane były terminowo, bez zbędnej zwłoki.

W konsekwencji, wobec zaistnienia okoliczności określonych w przepisie art. 12 ust. 4 ustawy, stwierdzić należało, że uzasadnionym jest przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) na rzecz skarżącego kwoty 2 000 zł, uznając, iż kwota ta będzie adekwatną rekompensatą za zaistniałą w sprawie przewlekłość postępowania. Mając na uwadze, że zasadniczym celem przyznawanej sumy pieniężnej nie jest wyrównanie szkody powstałej w wyniku przewlekłości, lecz z jednej strony zapewnienie materialnej satysfakcji za przewlekłość postępowania, z drugiej zaś oddziaływanie na sąd, z którego środków kwota ta zostanie wypłacona, Sąd uznał za zasadne zasądzenie na rzecz skarżącego wskazanej wyżej kwoty.

W ocenie Sądu Apelacyjnego kwota 10 000 zł, jakiej żądał skarżący, jest znacznie wygórowana, biorąc pod uwagę przede wszystkim okres w jakim została stwierdzona przewlekłość postępowania. Nie bez znaczenia przy ustaleniu wysokości zasądzonej na rzecz skarżącego kwoty był również charakter sprawy i jej znaczenie dla skarżącego. Biorąc zatem powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny ustalił wysokość należnej skarżącemu sumy pieniężnej na kwotę 2 000 zł.

Dalej idące żądania skarżącego jako nieuzasadnione zostały oddalone (art. 12 ust. 1 ustawy).

Na mocy art. 17 ust. 3 ustawy należało zwrócić skarżącemu uiszczoną przez niego opłatę od skargi w kwocie 100 zł.